

## Synspunkt

### Dansk landbrugs rolle i debatten om klima, bæredygtighed og FNs verdensmål

*Af: Tina Bjerregaard, certificeret bæredygtighedskonsulent i Agrovi og Lars Jonsson, formand Nordsjællands Landboforening*

*Dansk landbrug har meget at byde på når det gælder om at flytte verden i en mere bæredygtig retning. Men i en tid, hvor debatten mest af alt handler om klimakrise og landbruget er udnævnt som klimasynder, kan det være svært at få øje på hvad bæredygtighed også er. Og det er en skam!*

Hvad er op, og hvad er ned, når vi taler om klima og bæredygtighed? Der er stor forskel på at tale om det ene og det andet, for begrebet bæredygtighed indeholder meget mere end klimafokus alene. Ja faktisk er bæredygtig så vidtfavnende et begreb, at det kan være svært at rumme og italesætte for de fleste. Samtidig oplever vi i hele verden klimaforandringer, der kalder på omgående handling. Og måske netop derfor, fokuserer så mange på klimaet, når de taler om bidrag og indsatser hen mod en mere bæredygtig verden.

#### **Hvad er bæredygtighed?**

Med ordene fra Brundtlandrapporten fra 1987 defineres bæredygtighed som det, der "skaffer menneskene og miljøet det bedste uden at skade fremtidige generationers mulighed for at dække deres behov". Udtrykt på en mere enkel måde vil bæredygtighed skabe de bedst mulige betingelser for mennesker og miljø både nu og i den fjerne fremtid.

#### **FNs verdensmål for bæredygtig udvikling**

FN's Verdensmål for bæredygtig udvikling blev vedtaget af verdens stats- og regeringsledere på FN topmødet i New York den 25. september 2015. Målene trådte i kraft den 1. Januar 2016 og skal frem til 2030 sætte os kurs mod en mere bæredygtig udvikling for både mennesker og planeten, vi bor på.

Verdensmålene udgør 17 konkrete mål og 169 delmål, som forpligter alle FN's 193 medlemslande til helt at afskaffe fattigdom og sult i verden, reducere uligheder, sikre god uddannelse og bedre sundhed til alle, anstændige jobs og mere bæredygtig økonomisk vækst. De fokuserer ligeledes på at fremme fred og sikkerhed og stærke institutioner, og på at styrke internationale partnerskaber.

Dermed også sagt at bæredygtighed er et altomfattende begreb, som af bl.a. FN tolkes som det vigtigste punkt på hele Verdens dagsorden. Ingen kan med andre ord se sig fri for at melde ind i kampen.

#### **Samfundets krav om ansvar og dokumentation**

Forfatter til bogen "Verdensmålene – det vigtigste punkt på dagsordenen" Steen Hildebrandt skriver bl.a.: "Vi kan ikke blive ved med at praktisere lederskab i lande og virksomheder på de måder, som vi har gjort det på hidtil. Vi skal alle agere, lede og rapportere anderledes. Virksomheder, kommuner og lande skal til at tænke anderledes med hensyn til, hvad der skal tælles og afrapporteres og med hensyn til, hvordan regnskaber og årsrapporter skal se ud i fremtiden.

Det mærker vi også i landbruget, hvor krav fra samfundet, politikerne og samarbejdspartnere (eksempelvis banker og andelselskaber) trækker i netop dén retning.

Men i landbruget har vi ikke en tradition for at fortælle overfor vores omverden, hvad det er vi gør og hvorfor det falder os naturligt. Det er vi helt klart nødt til at blive bedre til. For verdens samlede behov for fødevarer stiger, og alternativet til en landbrugsproduktion i Danmark er at sende produktionen til andre steder i verden, som i stor udstrækning ikke er ligeså langt fremme med den bæredygtige udvikling og produktion af sunde fødevarer under kontrollerede forhold, som vi er i Danmark. Derfor giver det god mening at værne om at bevare fødevarer- og landbrugsproduktion i Danmark. Og det skal den øvrige del af det danske samfund i højere grad gøres opmærksom på.

### **Vi analyserer bæredygtighed og carbon footprint**

Med en såkaldt RISE bæredygtighedsanalyse kan graden af bæredygtighed dokumenteres på den enkelte landbrugsbedrift. RISE analysen måler bæredygtigheden og hjælper landmanden med at sætte ord på hvad det er han gør i dagligdagen på bedriften indenfor 10 bæredygtighedstemaer med en lang række underliggende indikatorer.

RISE analysen er omfattende i sig selv, men kan desuden udvides med en beregning af bedriftens Carbonfootprint / CO2 aftryk. Samtidig viser erfaringerne, at analyseprocessen booster den enkelte landmands indsigt og lyst til at arbejde målrettet og strategisk med bæredygtighed.

RISE- analysemetoden er anvendt på tværs af hele verden, det gør det muligt at sammenligne bedrifter og italesætte bæredygtighed ud fra en fælles forståelse. Dermed er grundlaget lagt for både dokumentation, dialog og det strategiske arbejde med bæredygtighed i bredt perspektiv.

### **Medansvar og fælles mål**

Det er et faktum at landbruget er et meget synligt erhverv og derfor let for den brede befolkning og politikerne at angribe, når frustration og klimakrise råder. Men det er også et faktum, at dansk landbrug allerede tager medansvar og anerkender, at vi sammen har et fælles mål. Det skal vi huske, og det skal vi udnytte i den fælles sags tjeneste.